

Бикова Тетяна Борисівна, викладач вищої кваліфікаційної категорії, Відокремлений структурний підрозділ «Професійно-педагогічний фаховий коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка», profpedkoledg@gmail.com, 0509427130.

Академічна доброчесність є характеристикою, ознакою, проявом порядності членів академічної спільноти. Особистість, що причетна до освіти та науки не має бути носієм аморальної поведінки. Тож проблема академічної доброчесності не повинна була набути такого рівня гостроти та уваги в середовищі наукових, науково-педагогічних працівників та тих, хто готується поєднати своє життя з відповідною сферою діяльності. Але людська натура, що прагне пошуку легких шляхів, здебільшого долає верховенство моральних принципів та чеснот.

Показовим фактом зміни проявів доброчесності з часом можна вважати результати огляду ШІ на запит: «навести приклади відомих науковців яким притаманна академічна доброчесність». Серед наведених імен ми бачимо корифеїв минулого: Альберт Ейнштейн та Чарльз Дарвін (етика щодо авторства); Марія Склодовська-Кюрі (безкорисливість у науці); Розалінд Франклін (відданість фактам з високим рівнем обґрунтувань); Барбара Мак-Клінток (висока якість досліджень). Натомість серед прикладів порушників – науковці більш пізнього періоду: Ендрю Вейкфілд (фальсифікація даних); Хван У Сок (фабрикація результатів); Ян Хендрік Шен (підробка даних); Дідерик Стейпел (вигадування експериментів). Найбільш прикрими для нашої держави є такі приклади високопоставлених порушників як Сергій Шкарлет (був міністром освіти і науки України), Володимир Литвин (колишній голова Верховної Ради).

Цілком закономірно, що починаючи з 90-х рр. ХХ ст. у світі активно заговорили про необхідність не лише визначення поняття академічної доброчесності, а й про розроблення стратегії формування відповідної якості. Тобто те, що мало бути природньо характерною ознакою науковця чи освітянина, стало потрібно контролювати, відстежувати та фіксувати. З

прийняттям Закону України «Про освіту» в редакції 2017 року академічній доброчесності у вітчизняних освітніх установах почали приділяти особливу увагу. Здебільшого її прояв було спрямовано не на висвітлення фактів прояву законодавчо закріплених ознак у відомих науковців та діячів освіти, а на пошук їхніх порушень. Масовість проявів академічної недоброчесної стала чи не головною причиною ухвалення спеціалізованого Закону України «Про академічну доброчесність», що не лише висвітлює види порушень та покарань, а й чітко визначає відповідні процедурні моменти.

Отже, сучасна академічна спільнота переживає не найкращі часи доброчесності. Сподіваємось, що така ситуація не буде тривалою, оскільки педагоги, фахівці галузі якості освіти, засоби масової інформації та громадськість здійснює колосальну просвітницьку роботу щодо популяризації норм та правил академічної доброчесності серед учнівської та студентської молоді, яка найближчим часом матиме нагоду стати взірцем моральності та доброчесності.